

Vládní návrh

ZÁKON

ze dne 2018,

**kterým se mění zákon č. 262/2006 Sb., zákoník práce, ve znění pozdějších předpisů,
a další související zákony**

Parlament se usnesl na tomto zákoně České republiky:

ČÁST PRVNÍ

Změna zákoníku práce

Čl. I

V § 271b odst. 3 zákona č. 262/2006 Sb., zákoník práce, ve znění zákona č. 205/2015 Sb., se na konci textu věty první doplňují slova „platné v den zařazení do evidence uchazečů o zaměstnání“.

Čl. II

Přechodné ustanovení

Náhrada za ztrátu na výdělků po skončení pracovní neschopnosti, na niž vzniklo právo podle § 271b odst. 3 zákona č. 262/2006 Sb., ve znění účinném přede dnem nabytí účinnosti tohoto zákona, nebo podle § 371 odst. 3 zákona č. 262/2006 Sb., přísluší ve výši podle § 271b odst. 3 zákona č. 262/2006 Sb., ve znění účinném ode dne nabytí účinnosti tohoto zákona.

ČÁST DRUHÁ

Změna zákona o vojácích z povolání

Čl. III

Zákon č. 221/1999 Sb., o vojácích z povolání, ve znění zákona č. 155/2000 Sb., zákona č. 129/2002 Sb., zákona č. 254/2002 Sb., zákona č. 362/2003 Sb., zákona č. 546/2005 Sb., zákona č. 189/2006 Sb., zákona č. 261/2007 Sb., zákona č. 305/2008 Sb., zákona č. 306/2008 Sb., zákona č. 479/2008 Sb., zákona č. 272/2009 Sb., zákona č. 326/2009 Sb., zákona č. 147/2010 Sb., zákona č. 375/2011 Sb., zákona č. 470/2011 Sb., zákona

č. 122/2012 Sb., zákona č. 332/2014 Sb., zákona č. 204/2015 Sb., zákona č. 377/2015 Sb., zákona č. 47/2016 Sb., zákona č. 183/2017 Sb. a zákona č. 263/2017 Sb., se mění takto:

1. V § 118 se za odstavec 2 vkládá nový odstavec 3, který zní:

„(3) Pro poskytnutí náhrady za ztrátu na služebním platu podle odstavce 1 občanovi, který je po zániku služebního poměru veden v evidenci uchazečů o zaměstnání, se použijí příslušná ustanovení zákoníku práce obdobně.“

Dosavadní odstavce 3 a 4 se označují jako odstavce 4 a 5.

2. V § 123 odst. 2 se slova „§ 118 odst. 4“ nahrazují slovy „§ 118 odst. 5“.

ČÁST TŘETÍ

Změna zákona o služebním poměru příslušníků bezpečnostních sborů

Čl. IV

V § 103 zákona č. 361/2003 Sb., o služebním poměru příslušníků bezpečnostních sborů, ve znění zákona č. 436/2004 Sb., zákona č. 306/2008 Sb. a zákona č. 247/2017 Sb., se za odstavec 2 vkládá nový odstavec 3, který zní:

„(3) Pro poskytnutí náhrady za ztrátu na služebním příjmu po skončení neschopnosti ke službě příslušníkovi, který je po skončení služebního poměru veden v evidenci uchazečů o zaměstnání, se použije minimální mzda ve výši stanovené v den jeho zařazení do evidence uchazečů o zaměstnání.“

Dosavadní odstavce 3 až 9 se označují jako odstavce 4 až 10.

Čl. V

Přechodné ustanovení

Náhrada za ztrátu na služebním příjmu po skončení neschopnosti ke službě přiznaná podle § 103 zákona č. 361/2003 Sb., ve znění účinném přede dnem nabytí účinnosti tohoto zákona, se řídí § 103 zákona č. 361/2003 Sb., ve znění účinném ode dne nabytí účinnosti tohoto zákona; obdobně se použije minimální mzda ve výši stanovené v den zařazení do evidence uchazečů o zaměstnání u náhrady za ztrátu na služebním příjmu poskytované příslušníkům bezpečnostních sborů podle právních předpisů účinných do 31. prosince 2006.

ČÁST ČTVRTÁ

ÚČINNOST

Čl. VI

Tento zákon nabývá účinnosti prvním dnem druhého kalendářního měsíce následujícího po jeho vyhlášení.

DŮVODOVÁ ZPRÁVA

Obecná část

A. Zhodnocení platného právního stavu, včetně zhodnocení současného stavu ve vztahu k zákazu diskriminace a ve vztahu k rovnosti mužů a žen

Náhrada za ztrátu na výdělkem po skončení pracovní neschopnosti vzniklé pracovním úrazem nebo nemocí z povolání činí rozdíl mezi průměrným výdělkem před vznikem škody a výdělkem dosahovaným po pracovním úrazu nebo po zjištění nemoci z povolání s připočtením případného invalidního důchodu poskytovaného z téhož důvodu. V případě, že poškozenému zaměstnanci je náhrada za ztrátu na výdělkem poskytována, následně dojde ke skončení jeho pracovního poměru a on je veden v evidenci uchazečů o zaměstnání, je mu tato náhrada poskytována stále ve stejné výši i v době, kdy je veden v evidenci uchazečů o zaměstnání. Tento výpočet je používán i v případě náhrady za ztrátu na služebním příjmu u vojáků a příslušníků bezpečnostních sborů.

Problém nastává v případě, že poškozenému zaměstnanci (vojáku z povolání a příslušníku bezpečnostních sborů) před tím, než se stal uchazečem o zaměstnání, náhrada poskytována nebyla. V případě, že se poškozený stane uchazečem o zaměstnání, chybí zde poúrazový výdělek. Proto je pro případy, že je poškozený veden v evidenci uchazečů o zaměstnání, stanoven fiktivní poúrazový výdělek ve výši minimální mzdy. V praxi je sporné, zda se má v tomto případě při výpočtu náhrady vycházet z aktuální výše minimální mzdy, nebo z výše minimální mzdy platné v den zařazení poškozeného do evidence uchazečů o zaměstnání.

Existují dva právní názory. Jeden názor vychází z toho, že se má zohledňovat skutečná (zvýšená) částka minimální mzdy, neboť je-li poškozený veden jako uchazeč o zaměstnání, je nepochybné, že mu pracovní potenciál do určité míry zbývá a snahou by tedy mělo být, aby znovu pracoval. Kdyby pracoval, dosahoval by ve většině případů výdělek v aktuální výši minimální mzdy, a proto je mu ji třeba v této výši zohlednit.

Druhý právní názor se opírá o nález Ústavního soudu uveřejněného pod č. 164/1995 Sb. a o judikaturu Nejvyššího soudu (např. rozsudek 21 Cdo 2483/98), které vycházejí v zásadě z toho, že změna právního předpisu není podstatnou změnou poměrů na straně poškozeného, která by měla mít za následek takovou změnu ve výpočtu, která by poskytovanou náhradu snížila. Vychází ze zákazu retroaktivity, zachování nabytých práv a minimalizace dopadů pro zdravotně postižené, z ochrany důvěry občanů v právo, právní jistoty pro poškozené a z dobrých mravů.

Předkladatel se přiklání k druhému názoru, protože účelem a smyslem zvýšení minimální mzdy není to, aby se bývalým zaměstnancům, vojákům nebo příslušníkům, kterým je poskytována předmětná náhrada vždy, kdy dojde ke zvýšení minimální mzdy. Je třeba vycházet z toho, že u těchto poškozených se nejedná o doplatek mzdy, platu nebo příjmu, ale v zásadě o fikci jejich výdělkem. Nedojde-li tedy ke zpřesnění právní úpravy a poškozeným se bude i napříště zohledňovat aktuální výše minimální mzdy, pak to bude znamenat neustálé

snížení jejich příjmu, ačkoliv důvod ke změně právní úpravy minimální mzdy byl zcela opačný. Věc je třeba řešit systémově, protože není možné, aby v konkrétním případě výše náhrady u poškozených, kteří jsou uchazeči o zaměstnání, závisela pouze na tom, ke kterému výkladu se zaměstnavatel, popřípadě pojišťovna, u které je zaměstnavatel ze zákona pojištěn, přikloní. Proto se navrhuje jednoznačně stanovit, že za výdělek po pracovním úrazu nebo po zjištění nemoci z povolání se v těchto případech považuje výdělek ve výši minimální mzdy platné v den zařazení do evidence uchazečů o zaměstnání. Návrh novely zákona odpovídá ústavnímu pořádku a neodporuje ani mezinárodním smlouvám, kterými je Česká republika vázána podle článku 10 Ústavy ČR.

B. Odůvodnění hlavních principů navrhované právní úpravy, včetně dopadů navrhovaného řešení ve vztahu k zákazu diskriminace a ve vztahu k rovnosti mužů a žen

Hlavním důvodem navrhované právní úpravy je sjednotit postup zaměstnavatelů, resp. obou pojišťoven, které realizují zákonné pojištění odpovědnosti zaměstnavatele za škodu při pracovním úrazu nebo nemoci z povolání, při výpočtu náhrady za ztrátu na výdělku po skončení pracovní neschopnosti u uchazečů o zaměstnání, aby již napříště nedocházelo k nedůvodnému rozdílnému postupu, který znamená, že jedné skupině je jako dosahovaný výdělek zohledňována výše minimální mzdy platná v den zařazení evidence uchazeče o zaměstnání, zatímco druhé skupině poškozených, je zohledňována výše minimální mzdy, kdykoliv dojde k jejímu zvýšení, což způsobuje snížení náhrady za ztrátu na výdělku nebo náhrady za ztrátu na služebním příjmu.

Na rovnost mužů a žen nemá platná právní úprava přímé ani zprostředkované dopady, nevede k diskriminaci pohlaví, nerozlišuje ani nezvýhodňuje jedno z nich, nestanovuje pro ně odlišné podmínky, a rovněž ve vztahu k zákazu diskriminace z jakéhokoli jiného důvodu nemá jiný dopad.

C. Zhodnocení slučitelnosti navrhované právní úpravy s předpisy Evropské unie, judikaturou soudních orgánů Evropské unie, a s mezinárodními smlouvami, jimiž je Česká republika vázána

Předložený návrh zákona se netýká práva Evropské unie. Předmět úpravy spadá do výlučné působnosti každého členského státu. Návrh tak není ani v rozporu se závazky, vyplývajícími pro Českou republiku z členství v Evropské unii, zejména se Smlouvou o přistoupení České republiky k Evropské unii, s obecnými zásadami práva Evropské unie, ani s judikaturou Soudního dvora Evropské unie.

D. Předpokládaný hospodářský a finanční dopad navrhované právní úpravy na státní rozpočet, rozpočty krajů a obcí a na podnikatelské prostředí České republiky

Návrh novely zákona č. 262/2006 Sb. má minimální dopad na státní rozpočet. Dopad je pouze ve snížení odvodů od pojišťovny, která vyplácí náhrady. Vzhledem k počtu případů jde o zanedbatelnou částku. Konkrétní kvantifikaci nelze v současné době vyčíslit, neboť Česká pojišťovna, a.s. bude podle svého sdělení všech 600 případů, kdy je poškozený veden jako uchazeč o zaměstnání, přepočítávat podle toho, kdy byl uchazeč zařazen do evidence a jaká byla v této době výše minimální mzdy. Nový výpočet se bude sice týkat všech poškozených, kterým vznikl nárok na náhradu před účinností tohoto zákona, ale až od doby nabytí jeho účinnosti (žádné částky se poškozeným zpětně vracet nebudou). Snížení odvodu do státního

rozpočtu Českou pojišťovnou, jako přebytku pojistného, se bude týkat roku 2018, resp. jeho části podle data nabytí účinnosti zákona.

Organizačním složkám státu, které nejsou ze zákona pojištěny pro případ své odpovědnosti za škodu při pracovním úrazu nebo nemoci z povolání, a které spadají pod zákon č. 221/1999 Sb., o vojácích z povolání, nebo pod zákon č. 361/2003 Sb., o služebním poměru příslušníků bezpečnostních sborů, budou pokryty z jejich rozpočtových kapitol bez požadavku na navýšení prostředků v souvislosti s touto změnou.

Na rozpočty krajů, obcí a na podnikatelské prostředí České republiky nemá návrh právní úpravy dopad žádný.

E. Předpokládané sociální dopady, včetně dopadů na specifické skupiny obyvatel a dopady na životní prostředí

Navrhovaná změna bude mít pozitivní dopad na bývalé zaměstnance, vojáky nebo příslušníky bezpečnostních sborů, kterým je poskytována náhrada za ztrátu na výdělků nebo náhrada za ztrátu na služebním příjmu. Přijetím navrhované právní úpravy tak nebude docházet ke zhoršení jejich už tak těžké celkové životní situace, neboť jim bude vyplácena náhrada za ztrátu na výdělků po pracovním úrazu nebo po zjištění nemoci z povolání z výše minimální mzdy platné v den zařazení poškozeného do evidence uchazečů o zaměstnání. Navrhovaná právní úprava nemá vliv na životní prostředí.

F. Zhodnocení platného právního stavu a dopadů navrhovaného řešení ve vztahu k rovnosti mužů a žen

Navrhovaná právní úprava nemá vliv na rovné postavení mužů a žen, a proto je z tohoto hlediska neutrální.

G. Zhodnocení dopadů navrhovaného řešení ve vztahu k ochraně soukromí a osobních údajů

Z hlediska ochrany soukromí a osobních údajů nebyly identifikovány žádné negativní dopady. Ochrany soukromí se navrhovaná právní úprava netýká, nevynucuje ani nepředpokládá zpracovávání osobních údajů.

H. Zhodnocení korupčních rizik

Návrh nepřináší korupční rizika, neboť výpočet náhrady za ztrátu na výdělků po skončení pracovní neschopnosti vychází z principu náhrady skutečné škody.

I. Zhodnocení dopadů na bezpečnost nebo obranu státu

Navrhovaná právní úprava nemá žádné dopady na bezpečnost a obranu státu.

J. Neprovedení hodnocení dopadů regulace (RIA)

Ministr spravedlnosti a předseda Legislativní rady vlády udělil ve smyslu Čl. 76 odst. 2 Legislativních pravidel vlády ČR souhlas s neprovedením hodnocení dopadů regulace podle obecných zásad (RIA).

K. Navržený způsob projednání

Navrhuje se projednat předložený návrh zákona a vyslovit s ním souhlas již v prvním čtení podle § 90 odst. 2 zákona č. 90/1995 Sb., o jednacím řádu Poslanecké sněmovny, ve znění pozdějších předpisů, a to zejména z toho důvodu, že od 1. ledna 2018 nabyla účinnost nová právní úprava výše minimální mzdy, která nyní činí 12 200 Kč, čímž při stávající dikci zákona dojde ke snížení náhrady za ztrátu na výdělků po skončení pracovní neschopnosti u uchazečů o zaměstnání, jimž tuto náhradu poskytuje zaměstnavatel, který je pro případ své odpovědnosti za škodu při pracovním úrazu nebo nemoci z povolání pojištěn u České pojišťovny, a.s., resp. u uchazečů, jimž uvedenou náhradu poskytuje přímo tato pojišťovna.

Zvláštní část

K ČÁSTI PRVNÍ – Změna zákoníku práce - Čl. I

K § 271b odst. 3

Nově se jednoznačně stanoví, že za výdělek po pracovním úrazu nebo po zjištění nemoci z povolání se v těchto případech považuje výdělek ve výši minimální mzdy platné v den zařazení poškozeného do evidence uchazečů o zaměstnání. Náhrada za ztrátu na výdělků po skončení pracovní neschopnosti vzniklé pracovním úrazem nebo nemocí z povolání činí rozdíl mezi průměrným výdělkem před vznikem škody a výdělkem dosahovaným po pracovním úrazu nebo po zjištění nemoci z povolání s připočtením případného invalidního důchodu poskytovaného z téhož důvodu. V případě, že poškozenému zaměstnanci je náhrada za ztrátu na výdělků poskytována, následně dojde ke skončení jeho pracovního poměru a on je veden v evidenci uchazečů o zaměstnání, je mu tato náhrada poskytována stále ve stejné výši i v době, kdy je veden v evidenci uchazečů o zaměstnání. Problém nastává v případě, že poškozenému zaměstnanci před tím, než se stal uchazečem o zaměstnání, náhrada poskytována nebyla. V případě, že se poškozený zaměstnanec stane uchazečem o zaměstnání, chybí zde pouhý výdělek. Proto je pro případy, že je poškozený veden v evidenci uchazečů o zaměstnání, stanoven fiktivní pouhý výdělek ve výši minimální mzdy.

V praxi je sporné, zda se má v tomto případě při výpočtu náhrady vycházet z aktuální minimální mzdy, nebo z výše minimální mzdy platné v den zařazení uchazeče do evidence uchazečů o zaměstnání. Existují 2 právní názory:

Jeden právní názor vychází z toho, že se má zaměstnanci zohlednit skutečná (zvýšená) částka minimální mzdy, neboť je-li zaměstnanec veden jako uchazeč o zaměstnání, je nepochybné, že mu pracovní potenciál do určité míry zbývá a snahou by tedy mělo být, aby znovu pracoval. Kdyby pracoval, dosahoval by ve většině případů výdělek v aktuální výši minimální mzdy, a proto je mu ji třeba v této výši zohlednit.

Druhý právní názor se opírá o nález Ústavního soudu uveřejněného pod č.164/1995 Sb. a o judikaturu Nejvyššího soudu (např. rozsudek 21 Cdo 2483/98), které vycházejí v zásadě z toho, že změna právního předpisu není podstatnou změnou poměrů na straně poškozeného, která by měla mít za následek takovou změnu ve výpočtu, která by poskytovanou náhradu snížila. Vychází ze zákazu retroaktivity, zachování nabytých práv a minimalizace dopadů pro zdravotně postižené, z ochrany důvěry občanů v právo, právní jistoty pro poškozené a z dobrých mravů.

Ministerstvo práce a sociálních věcí se již v roce 2013 (v souvislosti s přijetím nařízení vlády č. 246/2012 Sb., podle něhož došlo od 1. ledna 2013 ke zvýšení minimální mzdy u poživatelů částečných invalidních důchodů z 6 000 Kč na 8 000 Kč) přiklonilo k druhému názoru, protože účelem a smyslem zvýšení minimální mzdy není poškodit bývalé zaměstnance, kterým je poskytována náhrada za ztrátu na výdělků. MPSV vycházelo z toho, že u těchto bývalých zaměstnanců se nejedná o doplatek platu, ale o fikci jejich výdělků. Uplatnění nového způsobu stanovení minimální mzdy mělo a má pro ně zcela absurdně negativní dopad, protože znamená snížení jejich příjmu, ačkoliv důvod ke změně právní úpravy byl zcela opačný.

Věc je třeba řešit systémově, protože není možné, aby v konkrétním případě výše náhrady u poškozených, kteří jsou uchazeči o zaměstnání, závisela pouze na tom, ke kterému výkladu se zaměstnavatel, popřípadě pojišťovna, u které je zaměstnavatel ze zákona pojištěn, přikloní. Proto se navrhuje jednoznačně stanovit, že za výdělek po pracovním úrazu nebo po zjištění nemoci z povolání se v těchto případech považuje výdělek ve výši minimální mzdy platné v den zařazení poškozeného do evidence uchazečů o zaměstnání

K Čl. II – Přejchodné ustanovení

Přejchodné ustanovení souvisí s úpravou § 271b, který nově jednoznačně stanoví, že se při výpočtu náhrady za ztrátu na výdělků po skončení pracovní neschopnosti příslušející poškozenému, který je veden v evidenci uchazečů o zaměstnání, jako dosažený výdělek zohledňuje výdělek ve výši minimální mzdy platné v den zařazení uchazeče do evidence uchazečů o zaměstnání. Úprava přejchodného ustanovení deklaruje skutečnost, že se uvedený výpočet náhrady bude od účinnosti tohoto zákona provádět u všech poškozených, kterým vzniklo právo na tuto náhradu podle § 271b odst. 3 zákona č. 262/2006 Sb., ve znění účinném přede dnem nabytí účinnosti tohoto zákona nebo podle § 371 odst. 3 zákona č. 262/2006 Sb. Poškozeným se tedy částky, které jim v důsledku zvyšování minimální mzdy vyplaceny nebyly, vracet zpětne nebudou, ale od nabytí účinnosti tohoto zákona jim již bude zohledněna výše minimální mzdy, která byla pro každého jednotlivého poškozeného zaměstnance platná v den, kdy byl zařazen do evidence uchazečů o zaměstnání.

K ČÁSTI DRUHÉ – Změna zákona o vojácích z povolání - Čl. III

Navrhuje se, aby stejně jako u poškozených, v případě, že jsou vedeni jako uchazeči o zaměstnání, a kterým náhrada za ztrátu na výdělků po skončení pracovní neschopnosti přísluší podle pracovněprávních předpisů, byla upravena i právní úprava vztahující se podle zákona č. 221/1999 Sb., o vojácích z povolání, na vojáky z povolání, kteří se po skončení služebního poměru ocitají ve stejné situaci, tj., že jsou vedeni jako uchazeči o zaměstnání.

V souvislosti s navrhovanou změnou byl legislativně upraven i § 123 odst. 2.

Navrhované doplnění § 118 zákona o vojácích z povolání normativně ukotvuje současný reálný stav využívaný při poskytování náhrady za ztrátu služebního platu, kdy se, kromě jiného také na základě využitelné judikatury, jednotně postupovalo v obdobných případech podle zákoníku práce. Cílem navrhované úpravy je proto normativně zakotvit existující postupy tak, aby nedocházelo k odlišnostem ve výkladové praxi a byl normativně zakotven jednotný a předvídatelný postup pro účely výpočtu náhrady za ztrátu na služebním platu. Navrhovaná úprava proto nevyžaduje zpracování přejchodného ustanovení, které by mělo pouze formální význam a do praxe by reálně nedopadalo.

K ČÁSTI TŘETÍ – Změna zákona o služebním poměru příslušníků bezpečnostních sborů - Čl. IV

Navrhuje se, aby stejně jako u poškozených, v případě, že jsou vedeni jako uchazeči o zaměstnání, a kterým náhrada za ztrátu na výdělků po skončení pracovní neschopnosti přísluší podle pracovněprávních předpisů, byla upravena i právní úprava vztahující se podle zákona č. 361/2003 Sb., o služebním poměru příslušníků bezpečnostních sborů, na všechny poškozené, kteří se po skončení služebního poměru ocitají ve stejné situaci, tj. že jsou vedeni jako uchazeči o zaměstnání.

K Čl. V – Přejchodné ustanovení

Přejchodným ustanovením je deklarována skutečnost, že nelze vyloučit případy, kdy je náhrada poskytována i podle právních předpisů účinných do 31. prosince 2006. Nový výpočet se tedy bude od účinnosti tohoto zákona týkat všech poškozených - uchazečů o zaměstnání, kteří náhradu za ztrátu na služebním příjmu pobírají.

K ČÁSTI ČVRTÉ – Účinnost - Čl. VI

Navrhuje se, aby zákon nabyl účinnosti prvním dnem druhého kalendářního měsíce následujícího po jeho vyhlášení, aby tak mohly být připraveny na nový způsob výpočtu všechny osoby, kterých se předmětný zákon dotkne.

V Praze dne 7. února 2018

Předseda vlády:
Ing. Andrej Babiš v.r.

Ministryně práce a sociálních věcí:
Ing. Jaroslava Němcová, MBA, v.r.